

Paragraf 78
Ärendenummer SN2025/147

Remiss av promemorian: Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Beslut

1. Socialnämnden föreslås besluta att överlämna nedanstående remissvar till promemoria "Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkraften till självförsörjning"

Beskrivning av ärendet

Enköpings kommun har valts ut som remissinstans för att lämna synpunkter och besvara förslagen i promemorian "Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning". Socialnämnden har på uppdrag av Kommunstyrelsen ansvar för att besvara remissen.

Jobbpremien ingår i den nationella utredningen om bidragsreformer som presenterades i slutbetänkandet "Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare" SOU2025:15.

Reformen syftar bland annat till att göra det mer ekonomiskt lönsamt att gå från bidrag till arbete. Bidragsreformen omfattar tre delar; bidragstak, stegvis kvalificering till välfärden och ett aktivitetskrav för att få försörjningsstöd.

Promemorian föreslår en tidsbegränsad statlig ersättning, så kallad jobbpremie, till den som under en viss tid fått försörjningsstöd och som efter det får inkomst av anställning. Förordningen som reglerar jobbpremien föreslås att träda i kraft 1 januari 2026 och därefter vara giltig under 2 år.

I detta remissvar behandlas endast förslagen om jobbpremie.
Socialnämnden besvarar remissen om bidragstak i annan skrivelse.

Utredningen föreslår att personer som lämnar ekonomiskt bistånd för lönearbete ska ges möjlighet att ansöka om en så kallad jobbpremie i syfte att öka de ekonomiska drivkrafterna till arbete och självförsörjning.

Regeringen föreslår att jobbpremien ska vara möjlig att söka för alla typer av anställningar, även former av subventionerade anställningsformer samt kommunala arbetsmarknadsanställningar.

Beslutsunderlag

Följande handlingar har legat till grund för beslutet:

- Svar på remiss av promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning, SN2025/147, 2025-04-30
- Remiss promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkraften till självförsörjning, SN2025/147

Sändlista

Socialdepartementet

Socialförvaltningen
Hanna Röngren
0171625637
hanna.rongren@enkoping.se

Svar på remiss av promemorian Jobbpremie - ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Sammanfattning

Enköpings kommun har valts ut som remissinstans för att lämna synpunkter och besvara förslagen i promemorian "Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning". Socialnämnden har på uppdrag av Kommunstyrelsen ansvar för att besvara remissen.

Promemorian föreslår en tidsbegränsad statlig ersättning, så kallad jobbpremie, till den som under en viss tid fått försörjningsstöd och som efter det får inkomst av anställning. Förordningen som reglerar jobbpremien föreslås att träda i kraft 1 januari 2026 och därefter vara giltig under 2 år.

Bakgrund

Jobbpremien ingår i den nationella utredningen om bidragsreformer som presenterades i slutbetänkandet "Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare" SOU2025:15.

Reformen syftar bland annat till att göra det mer ekonomiskt lönsamt att gå från bidrag till arbete. Bidragsreformen omfattar tre delar; bidragstak, stegvis kvalificering till välfärden och ett aktivitetskrav för att få försörjningsstöd. I detta remissvar behandlas endast förslagen om jobbpremie. Socialnämnden besvarar remissen om bidragstak i annan skrivelse.

År 2013 införde regeringen en så kallad jobbstimulans. Detta innebär en särskild beräkningsregel för inkomster av anställning för den som har försörjningsstöd. Jobbstimulansen innebär att 25 procent av inkomsterna vid anställning inte beaktas vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd. Förmånen kan endast ges den enskilde i maximalt 18 månader under en tvåårsperiod. I likhet med förslagen om jobbpremie är målsättningen att göra det mer ekonomiskt lönsamt för bidragsmottagare att arbeta.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att personer som lämnar ekonomiskt bistånd för lönearbete ska ges möjlighet att ansöka om en så kallad jobbpremie i syfte att öka de ekonomiska drivkrafterna till arbete och självförsörjning. Premien ska betalas ut av Försäkringskassan efter ansökan och beslut och utgår från den sökandes bruttolön, som mest 3 750kr per månad i maximalt 18 månader under en tvåårsperiod.

Regeringen föreslår att jobbpremien ska vara möjlig att söka för alla typer av anställningar, även former av subventionerade anställningsformer samt kommunala arbetsmarknadsanställningar.

Premien ges inte till den som samtidigt får försörjningsstöd. Det innebär att om en person ingår i ett hushåll som samtidigt får försörjningsstöd, kan en person i hushållet inte få jobbpremie.

Förordningen om jobbpremie föreslås att gälla i två års tid från ikraftträdandet för att möjliggöra utvärdering och eventuella justeringar.

Socialnämndens synpunkter

Socialnämnden lämnar inget eget ställningstagande i huruvida en jobbpremie ska införas eller inte.

Nämnden lämnar dock följande synpunkter och kommentarer på promemorians förslag.

Försäkringskassan ansvarar för hantering av en eventuell jobbpremie

Socialnämnden instämmer i promemorians förslag om att Försäkringskassan ska vara ansvarig myndighet för jobbpremien. En individ som lämnat ekonomiskt bistånd för egen försörjning genom lönearbete ska inte längre och mer än nödvändigt behöva behålla kontakten med socialtjänsten för att få tillgång till jobbpremien. Det ses även som mer effektivt och praktiskt att samla ansvaret inom en statlig myndighet premien är tillfällig.

Socialnämnden informerar redan idag sökande av ekonomiskt bistånd om möjligheter och skyldigheter i kontakten med andra myndigheter, varför information om jobbpremien bedöms kunna hanteras i redan befintliga kontakter.

Särskild hänsyn och information behöver lämnas i de fall en person i hushållet får lönearbete med tanke på att jobbpremien då inte beviljas.

Incitament för arbete och självförsörjning

Förslaget syftar till att ökade ekonomiska incitamenten att nå arbete och självförsörjning.

Socialnämnden ställer sig bakom Regeringens viljeinriktning om att det ska löna sig att arbeta istället för att uppbära ekonomiskt bistånd eller andra bidragsformer. Socialnämnden vill dock poängtera att förslagen inte bedöms vara grundade i de omfattande behov av stöd och insatser som biståndsmottagare långt från arbetsmarknaden har idag.

Jobbpremien kan ses som en språngbräda för individer som redan idag har goda förutsättningar och möjligheter att lämna ekonomiskt bistånd och nå arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Premien bedöms däremot inte underlätta och förkorta behovet av ekonomiskt bistånd för målgrupper som står långt från arbetsmarknaden idag, t.ex. språksvaga och personer med psykisk och fysisk sjukdom. Nämndens bedömning är att jobbpremien med stor sannolikhet inte kommer leda till en övergång till arbete eftersom svårigheterna i första hand handlar om individuella förutsättningar och möjligheter snarare än ekonomiska incitament.

En risk som kan ses är att förslaget kan leda till ökade skillnader mellan grupper inom ekonomiskt bistånd, där de med goda förutsättningar snabbare når arbetsmarknaden medan de som står längre ifrån segmenteras och har små möjligheter till förflyttning mot arbete och egen försörjning.

Möjligheterna att nå den reguljära arbetsmarknaden och egen försörjning genom lönearbete påverkas även av en rad omvärldsfaktorer som konjunkturläget, inflation, förändrat världsläge med tullavgifter och högre kvalifikationer till tidigare enklare arbeten. Jobbpremien bedöms inte kunna kringgå dessa faktorer och leda till ökade möjligheter att nå arbete och självförsörjning för den målgrupp som har omfattande behov av stöd och insatser för att nå arbete.

Socialnämnden vill särskilt lyfta fram att det saknas utvärdering och forskning som motiverar att införa jobbpremie. Premien bedöms inte leda till varken kort eller långsiktiga effekter på varken sysselsättning eller att minska det ekonomiska biståndet. Utredningen befarar endast små eller inga effekter på kort sikt. Den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli ställer högre krav på att socialtjänstens verksamheter ska arbeta utifrån forskning och evidensbaserade metoder. Även om socialtjänsten inte ges ett huvudansvar för jobbpremien så är det av stor vikt att de förslag som föreslås utgår från vetenskapliga grunder. Socialnämnden ser en risk i att jobbpremien kan skapa en falsk trygghet och motivation till att nå arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Ett tänkbart scenario kan vara ett fortsatt behov av kompletterande försörjningsstöd om inkomsten är för låg trots jobbpremie, alternativt behov av att söka försörjningsstöd på nytt då jobbpremien avslutats efter 18 månader till följd av otillräckliga inkomster.

Socialnämndens sammanvägda bedömning är att jobbpremien kommer leda till liten eller begränsad möjlighet för individer som lämnar ekonomiskt bistånd att nå

självförsörjning. Individer som kvalificerar sig för jobbpremien kan redan idag lämna ekonomiskt bistånd och nå självförsörjning med stöd av andra anställningsformer och stöd, oavsett jobbpremien.

Barnrättsperspektiv

Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att beakta barnrättsperspektivet och barnperspektiv.

Nämndens bedömning är att förslagen i promemorian har tagit hänsyn till ett barnrättsperspektiv då det ur många aspekter är positivt för barn att vuxna i familjen arbetar och kan bli självförsörjande.

Föräldrar som har ett arbete att gå till kan ses som goda förebilder för sina barn och på sikt även öka motivationen till studier och arbete för barnet. Det kan ses som en riskfaktor för barn att växa upp i en familj i behov av ekonomiskt bistånd utifrån flera perspektiv, bland annat tillgången och möjligheten att delta i fritidsaktiviteter. Barn som växer upp i familjer med ekonomiskt bistånd har även en ökad risk för att själva ha behov av ekonomiskt bistånd som vuxna.

Om jobbpremien kan leda till att föräldrar kan lämna det ekonomiska biståndet och bli självförsörjande, kan det leda till flera positiva effekter för barnen i dessa familjer. På sikt kan det även leda till goda och jämlika uppväxtvillkor då familjen befinner sig i en mer stabil ekonomisk situation.

Bilaga

Remiss – promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkraften till självförsörjning

Hanna Röngren
Utvecklare
Enköpings kommun